

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Dokumentets namn:

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Typ av dokument:

Huvudmannaplan

Beslutad av:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Framtagen av:

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Ansvarig chef:

Anneli Schwartz

Ansvarig för uppföljning/revidering:

Kvalitets- och utvecklingsavdelningen

Diarienummer:

GYVF-2026-1042

Version:

1

Datum för beslut:

2026-04-24

Organisation/område:

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Följs upp:

Årligen

1 Introduktion till huvudmannaplanen

I skollagen¹ fastslås att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skollagen specificerar däremot inte vad som menas med formuleringen eller hur den kan omsättas i praktiken. För att arbeta utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, är det centralt att förstå begreppen och hur de förhåller sig till varandra.

Under senare år har forskare tagit sig an att förtydliga begreppens innebörd och hur de kan användas av skolverksamma. Skolmyndigheterna har utifrån forskningen enats om en gemensam förståelse av respektive begrepp, vilka återfinns på Skolverkets hemsida.²

1.1 Skolverkets definition av vetenskaplig grund

Vetenskap definieras som en systematisk och metodisk verksamhet för att inhämta organiserad kunskap. Genom datainsamling, observationer och analys genereras resultat som ligger till grund för generella slutsatser.

Skolverket beskriver hur ”utbildning på vetenskaplig grund innebär att vetenskaplig kunskap ska vara en utgångspunkt när förskolan och skolan planerar, genomför och utvärderar sin verksamhet. Vetenskaplig kunskap ska med andra ord ligga till grund för arbetet både när det gäller innehållet i och formen för utbildningen. Detta gäller alla skolformer inklusive vuxenutbildningen.”³

1.2 Ett vetenskapligt förhållningssätt

Ett vetenskapligt förhållningssätt innebär en kontinuerlig beredskap att kritiskt ompröva etablerade arbetsmetoder vid planering, genomförande och utvärdering. Det är en förutsättning för en utbildning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. ”För lärare handlar ett vetenskapligt förhållningssätt om att kritiskt reflektera över undervisningen utifrån forskning och egna och andras erfarenheter.”⁴

Läroplanerna för anpassad gymnasieskola, gymnasieskola och vuxenutbildning beskriver hur verksamheten måste utvecklas för att svara mot de nationella målen. Verksamheten och de metoder som används ska prövas, resultaten följas upp, utvärderas och utvecklas.⁵ Ett vetenskapligt förhållningssätt gör det

¹ Skollag (2010:800) | Sveriges riksdag 1 kap. 5 §

² [Det här är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet - Skolverket](#)

³ [Det här är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet - Skolverket](#)

⁴ [Det här är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet - Skolverket](#)

⁵ [Kursplan](#)

möjligt för kollegiet att systematiskt undersöka undervisningens effekter och identifiera utvecklingsbehov.

1.3 Skolverkets definition av beprövad erfarenhet

I gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter liksom hos andra huvudmän pågår ett kontinuerligt arbete med att utveckla beprövad erfarenhet. Lärares, rektorers och andra professionellas praktiska kunskap utvecklas i handling och är en viktig förutsättning för att beprövad erfarenhet ska kunna utvecklas.

Skolverket definierar beprövad erfarenhet som professionens egen, gemensamma, kunskap vilken har vuxit fram i det vardagliga arbetet genom att de verksamma tillsammans prövar och omprövar, diskuterar och kritiskt granskar sin egen verksamhet.⁶ Gemensam prövning och utvärdering av metoder möjliggör kritisk reflektion och teoretisk förankring. Det ger läraren underlag för informerade val av de arbetssätt som bäst främjar lärprocessen.

Genom att beprövad erfarenhet lyfts fram i skollagen erkänns de professionellas kunskap om vad som stärker förutsättningarna för elevers lärande och utveckling.

1.4 Nämndens ansvar enligt skollagen

Nämnden har som huvudman för skolformerna anpassad gymnasieskola, gymnasieskola och vuxenutbildning ansvar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.⁷

2 Syfte och mål med huvudmannaplanen

Syftet med **Huvudmannaplan för vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet** är att tydliggöra nämndens strategiska arbete med att skapa förutsättningar för verksamma lärare, skolledare och övrig pedagogisk personal i nämndens verksamheter att arbeta på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Målet med huvudmannaplanen är att synliggöra hur nämnden, med utgångspunkt i det skollagsstyrda ansvaret, organiserar för att ge de anpassade gymnasieskolorna, gymnasieskolorna och verksamheterna inom

⁶ [Det här är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet - Skolverket](#)

⁷ Skollag (2010:800) | Sveriges riksdag 2 kap. 8 §

vuxenutbildningen tillgång till vetenskapligt grundad kunskap och beprövad erfarenhet. I huvudmannaplanen beskrivs de roller och funktioner som stödjer arbetet.

Huvudmannaplanen tydliggör även nämndens strukturer för samverkan mellan rektorer, med andra huvudmän och med lärosäten. I huvudmannaplanen beskrivs genom vilka kanaler nämnden förmedlar forskning till verksamheterna samt på vilka sätt lärare och skolledare erbjuds kompetensutveckling inom vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Avslutningsvis innefattar huvudmannaplanen förtydliganden av nämndens uppföljning och utvärdering av att utbildningens innehåll och metoder vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Nämnden samarbetar med de två andra skolnämnderna i att säkerställa att skolan vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

3 Organisation för vetenskaplig grund

Nämnden har en organisation och ansvarsfördelning för arbetet med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Arbetet med att bevaka, inhämta och kommunicera forskning är fördelat mellan olika funktioner.

Omvärldsbevakningen fokuserar på forskning och beprövad erfarenhet gällande utbildningens innehåll, didaktik, metodik, pedagogik samt ledarskap för utbildning och skola.

Mål: Ökad tillgänglighet av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet genom tydlig organisering och ansvarsfördelning utifrån nämndens ansvar enligt skollagen.

Åtgärder:

- Tydliggöra organisationen och ansvarsfördelningen mellan funktioner.
- Fördela ansvarar för omvärldsbevakning av olika forskningsområden.
- Kommunicera organisation och ansvarsfördelning via GVF chef och på intranätet Komin.

3.1 Ansvarsfördelning

Övergripande omvärldsbevakning och kommunikation av forskning och beprövad erfarenhet fördelas av skolchefen mellan kvalitets- och utvecklingsavdelningen, utbildningscheferna och kommunikationsenheten.

Kvalitets- och utvecklingsavdelningen utgör en central funktion med uppdrag att bevaka och förmedla forskning samt beprövad erfarenhet till stöd för lärarnas undervisningsutveckling.

Kvalitets- och utvecklingsavdelningen har i uppdrag att ansvara för omvärldsbevakning i forskningsfrågor som rör didaktik, metodik, pedagogik, mellanledarskap, skolutveckling, organisation samt de områden nämnden prioriterar. Under kommande treårsperiod prioriterar nämnden följande områden:

- AI och digitalisering
- Matematik och matematikdidaktik
- Närvarofrämjande arbete
- Praktisk forskning
- Skolbibliotek som resurs i elevers lärande och utveckling
- Språkutvecklande arbetssätt i ämnesundervisningen⁸
- STEM (science, technology, engineering, mathematics)
- Värdegrund^{8,9}

Utbildningschefer har uppdrag att ansvara för omvärldsbevakning i forskningsfrågor som rör rektors ansvar för skola och utbildning samt rektors ledarskap av lärares lärande och pedagogisk verksamhet.

Kommunikationsenheten har uppdrag att säkerställa att kommunikationsplattformen är tillgänglighetsanpassad och att underlag mottagaranpassas och sprids i de av nämnden beslutade kanaler.

4. Tillgång till forskning

Nämnden etablerar strukturer för kontinuerlig spridning av relevant forskning och beprövad erfarenhet. Detta säkerställer att skolorna/verksamheterna förfogar över de kanaler och det stöd som krävs för att bedriva utbildningen på

⁸ Omvärldsbevakningen sker i samarbete med Pedagogisk inspiration Malmö (PI), en gemensam enhet för de tre skolförvaltningarna i Malmö stad.

⁹ Inom värdegrundsarbetet inkluderas hedersrelaterad problematik, normkritik; sexualitet, samtycke och relationer; antisemitism och judiskt minoritetsskap; islamofobi och antimuslimsk rasism; förebyggande arbete mot radikaliserings och våldsbejakande extremism; samt arbete med barns rättigheter enligt barnkonventionen.

vetenskaplig grund. När det är relevant, inkluderas forskning och beprövad erfarenhet som belyser jämställdhet i utbildningen.

Huvudmannen sprider forskning och beprövad erfarenhet genom att etablera en kommunikationsplattform på intranätet Komin, synliggöra befintliga kanaler för forskning, tillgängliggöra databaser samt nyttja olika chefsforum.

Mål: Ökad tydlighet i kanalval för kontinuerlig spridning av relevant forskning och beprövad erfarenhet.

Åtgärder:

- Etablering av en kommunikationsplattform för vetenskapliga publikationer och pågående forskning via intranätet Komin.
- Tillgängliggöra databaser för skolverksamma.
- Sprida kunskap om pågående forskningsprojekt och aktuell forskning via skolledarforum.

4.1 Kommunikationsplattform

Nämnden tillhandahåller en hemsida för arbetet med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet på Malmö stads intranät Komin.

Komin-sidan ska uppdateras löpande med länkar till artiklar om såväl ämnesanknuten forskning och beprövad erfarenhet som forskning och beprövad erfarenhet som belyser utbildningens metodik, didaktik och pedagogik samt ledarskap. Fokus på sidan blir inledningsvis nämndens prioriterade områdena och områden som har identifierats inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Sidan ska även innehålla nyheter från pågående praktiska forskningsprojekt inom förvaltningen och inom ramen för ULF (Utbildning Lärande Forskning). Det ska finnas notiser om nyheter från skolmyndigheterna samt länkar till ULF-avtal.se, Forskning.se samt till de kommunikationsytor som administreras av Pedagogisk Inspiration Malmö (PI): Pedagog Malmö samt Malmö delar¹⁰.

4.2 Databaser

Nationella styrgruppen för ULF (Utbildning Lärande Forskning) etablerar under 2026 en plattform där skolverksamma kan ta del av forskningsresultat

¹⁰ **Pedagog Malmö** används för att synliggöra pedagogiska kunskaper och erfarenheter som finns bland Malmös skolpersonal och bidrar till kollegialt lärande genom inspirerande exempel. **Malmö delar** används strategiskt som en didaktisk resurs och kollegial handling för att inspirera, spara tid och bidra med didaktik och pedagogik.

från svenska lärosäten, hitta vetenskapligt baserad kunskap inom olika ämnesområden och läsa reportage om ny forskning.

Huvudmannen arbetar för att lärare, rektorer och pedagogisk personal i skolor/verksamhet och på utbildningskontoret ska ges tillgång till sökfunktionen via den nationella hemsidan för ULF¹¹. Sökfunktionen ger tillgång till såväl forskningspublikationer inom ULF som forskning som bedrivits i Vetenskapsrådets respektive Skolforskningsinstitutionens regi. Även vetenskapliga artiklar som publicerats i DiVA (Digitala Vetenskapliga Arkivet) eller som Open access kommer att kunna nås framgent.

4.3 Skolledarforum

Minst två gånger per kalenderår ska skolchefens återkommande skolledarforum ha vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet som fokustema.

Hösten 2026 arrangerar nämnden tillsammans med Sydnoden¹² inom ULF en konferens för skolledare. Syftet med konferensen är att ge rektorer och skolchefer inom noden möjlighet att ta del av aktuell, praktisknära och forskningsbaserad kunskap som kan stödja utvecklingen av skolans verksamhet på vetenskaplig grund.

5 Samverkan med lärosäten

Huvudmännens samverkan med lärosäten innebär ett ömsesidigt utbyte för att höja kvaliteten i utbildning och forskning, samt att omsätta akademisk kunskap i praktisk verksamhet. Det omfattar strategiska samarbeten, kompetensutveckling och riktade insatser som har potential att bidra till ökad måluppfyllelse.

Mål: Tydliggjorda kanaler för samverkan med lärosäten för förstärkt vetenskapligt förhållningssätt och forskningskompetens hos nämndens professioner.

Åtgärder:

- Skapa förutsättningar för lärare att bygga upp forskningskompetens och litteracitet genom kompetensutveckling inom vetenskaplig metodik.

¹¹ [ULF-avtal](#)

¹² Sydnoden inom ULF består av representanter från nodens fem lärosäten Högskolan Halmstad, Kristianstad högskola, Linnéuniversitetet, Lunds universitet och Malmö universitet samt skolhuvudmän. Noden samordnas av Malmö universitet.

- Erbjuder kurser inom ramen för professionsprogrammet med fokus på metoder för undersökning, analys och systematik kring undervisningsutveckling.
- Synliggöra möjligheten att delta i praktisk forskning.

5.1 Forskingslitteracitet för lärare

Skolornas/verksamheternas personal kommer att vidareutveckla forskningslitteracitet för att kritiskt kunna värdera och tillämpa relevanta forskningsresultat i den pedagogiska praktiken. Att kunna tolka studier och relatera dem till den egna verksamheten är en förutsättning för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

5.1.1 Kompetensutveckling

Lärare och personal med pedagogiska uppdrag erbjuds kompetensutveckling i forskningsmetodik via lektorer och forskare på Malmö universitet.

5.1.2 Uppdragsutbildningar

Nämnden erbjuder uppdragsutbildningar inom områden som stärker lärares forskningslitteracitet. På sikt kommer följande kurser att erbjudas inom ramen för huvudmannens arbete med professionsprogrammet;

- Undervisningsskicklighet i teori och praktik (USP)
- Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisningen (VAK)

5.1.3 Deltagande i praktisk forskning

Praktisk forskning i samverkan handlar om att olika praktiker möts och gemensamt utforskar och tar sig an relevanta utmaningar i skolans praktik. Lärosäten och huvudmän har ett gemensamt ansvar för att erbjuda förutsättningar för yrkesverksamma lärare, lärarstudenter och forskare att bedriva praktisk forskning i samverkan.

Nämnden har avtal med Malmö universitet dels inom ramen för ULF (Utbildning, Lärande, Forskning), dels inom ramen för samverkan mellan de tre skolförvaltningarna och fakulteten för Lärande och samhälle (LS).

Inom ULF vid Malmö universitet finns fyra huvudsakliga samarbetsformer:

1. ULF-nätverk för praktisk forskning i samverkan
2. ULF-projekt

3. Mötesplatser för forskningsdialog
4. Samverkan i gemensamma forskningsmiljöer

ULF-miljön vid Malmö universitet arrangerar årligen en idédag där yrkesverksamma och forskare gemensamt utvecklar praktiska forskningsidéer. Idédagen fungerar som en plattform för etablering av framtida nätverk och forskningsprojekt

Samarbetet mellan Malmö stads skolförvaltningar och LS innefattar en gemensam forskningsmiljö med återkommande forskningsseminarier. Fokus ligger på områden prioriterade utifrån skolornas systematiska kvalitetsarbete.

Information om kommande evenemang och resultat från pågående forskningsprojekt tillgängliggörs via kommunikationsplattformen på Komin och i nyhetsbrevet GVF chef.

6 Uppföljning

Huvudmannaplan för vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ska följas upp årligen genom underbyggda analyser som utgår ifrån det systematiska kvalitetsarbetet. Uppföljningen sker i en fyrstegprocess.

1. Skolorna/verksamheterna dokumenterar de vetenskapliga utgångspunkter som använts vid kompetensutvecklings- och utvecklingsinsatser. Erfarenhet som beprövas dokumenteras på ett systematiskt sätt.
2. I enheternas kvalitetsrapporter sammanställs skolornas/ verksamheternas arbete och dess utfall. I huvudmannens kvalitetsrapporter för respektive skolform presenteras resultatet på aggregerad nivå tillsammans med en analys av utfallet.
3. Respektive skolas/verksamhets kvalitetsrapport och löpande arbete med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet följs upp i verksamhetsdialoger samt vid dialoger i rektorsmöten enligt en strukturerad process.
4. Nämnden genomför kvalitetsdialoger med rektorer för respektive skolform där den vetenskapliga grunden och den beprövade erfarenheten är ett fokus.

Uppföljningen används som underlag för nämndens revidering av **Huvudmannaplan för vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet**.